

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยเรียงตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยนำมาแปลผลและวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปได้ ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผู้ที่ตอบแบบสอบถามในการทำวิจัยครั้งนี้ ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 75 คน ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 310 คน และนักเรียน จำนวน 310 คน ของโรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ปีการศึกษา 2553 จำนวนทั้งสิ้น 696 คน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่อายุต่ำกว่า 20 ปี

1.2 สภาพปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 รายละเอียดของสภาพปัญหาในแต่ละด้าน เป็นดังนี้

1.2.1 ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการศึกษา

สภาพปัญหาของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการ ข้อมูลในภาพรวมพบว่า มีสภาพปัญหาของการพัฒนาในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.53) ประเด็นที่มีระดับสภาพปัญหามากที่สุด คือ มีการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผล โครงการ/กิจกรรมให้เป็นไปตามแผนงานและเป้าหมายสถานศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49) รองลงมาคือ นำผลที่ได้จากการดำเนินงานตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55) และการกำกับ ติดตาม ประเมินผล การ

ปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55) ตามลำดับ

1.2.2 ด้านการการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพ

สภาพปัจจุบันของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ด้านการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพ ข้อมูลในภาพรวมพบว่ามีสภาพปัญหาของการพัฒนาในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.38) ประเด็นที่มีระดับสภาพปัญหามากที่สุด คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนมีศักยภาพเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพพร้อมที่จะดำเนินงานในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50) รองลงมาคือ ผลิตและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50) และพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียน โดยปรับหลักสูตรที่เอื้อต่อการสอนแบบบูรณาการ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50) ตามลำดับ

1.2.3 ด้านความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน

สภาพปัญหาของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ด้านความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน ข้อมูลในภาพรวมพบว่ามีสภาพปัญหาของการพัฒนาในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55) ประเด็นที่มีระดับสภาพปัญหามากที่สุด คือ จัดทำมาตรฐานโรงเรียนด้านบุคลากร งบประมาณ วัสดุและครุภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49) รองลงมาคือ พัฒนาผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนให้สามารถปฏิบัติงานได้ในสภาวะการณ์ที่โรงเรียนมีข้อจำกัดเรื่องทรัพยากร (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.54) และจัดหางบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55) ตามลำดับ

1.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา

สภาพปัญหาของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ข้อมูลในภาพรวมพบว่ามีสภาพปัญหาของการพัฒนาในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45) ประเด็นที่มีระดับสภาพปัญหามากที่สุด คือ จัดให้มีระบบและกลไกในการระดมทรัพยากรที่จะเอื้อประโยชน์แก่การจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยโรงเรียนมีวิธีการระดมทรัพยากรที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49)

รองลงมาคือ สร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครองให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งจะเข้ามาช่วยเหลือ โรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55) และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.55) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

ผลการศึกษาปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่าปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษา ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เรียงตามคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพ ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา ด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา และด้านความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียนตามลำดับ

3. ดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยการยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาในด้านผู้เรียน

ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการตามแผนงานวิจัยการยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาในด้านผู้เรียน โดยนำกระบวนการบริหารเชิงคุณภาพของเดมมิ่ง (PDCA) มาเป็นรูปแบบในการพัฒนาดำเนินการดังนี้

3.1 การวางแผน (Plan : P) แต่งตั้งคณะกรรมการที่รับผิดชอบจัดทำแผนพัฒนาระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีการจัดประชุมปฏิบัติการเพื่อศึกษาและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา โดยให้คณะกรรมการตามคำสั่งที่แต่งตั้ง ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้บริหาร คณะครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนนักเรียน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน คณะทำงานศึกษาข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนศรีรัตนวิทยา จากผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ ศึกษาปัญหา อุปสรรค จุดแข็ง จุดอ่อนของ โรงเรียน จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาระยะปานกลาง 5 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2554. แผนงานการพัฒนาในระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาในด้านผู้เรียน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร แผนการประเมินคุณภาพการศึกษา แผนงบประมาณ กำหนดแนวทางการดำเนินงาน โดยจัดทำ

โครงการหรือกิจกรรมที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ รวมทั้งกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จหรือตัวบ่งชี้ นำเสนอคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานพิจารณาให้ความเห็นชอบ เสนอของบประมาณในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ และตอบสนองกลยุทธ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบ 2

3.2 การปฏิบัติ (Do : D) ผู้วิจัยร่วมกับคณะกรรมการดำเนินการตามแผนงานการยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยจัดทำและดำเนินการตามโครงการ / กิจกรรม ดังนี้

โครงการเดินทางไกลเข้าค่ายพักแรมลูกเสือ-ยุวกาชาด โครงการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน โครงการวันสำคัญ โครงการโรงเรียนสีขาว โครงการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงการออม สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 1 โครงการพัฒนาการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพพลานามัยและทักษะกีฬา โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โครงการส่งเสริมสุขภาพอนามัย สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 2 จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ดนตรี พลศึกษา ที่หลากหลาย จัดกิจกรรมแข่งขันทักษะวาดภาพระบายสีในวันสำคัญต่างๆ จัดกิจกรรมประดิษฐ์เศษวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น จัดกิจกรรมกีฬาภายใน และเข้าร่วมแข่งขันกีฬาระดับกลุ่ม โรงเรียนนำนักเรียนเข้าร่วมงานประเพณีที่ชุมชนจัดขึ้น จัดทำโครงการสอนดนตรี-กีฬาพื้นบ้าน สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 3 โครงการสัปดาห์วันวิทยาศาสตร์ โครงการส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ โครงการส่งเสริมการอ่าน โครงการสัปดาห์วันวิทยาศาสตร์ สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 4 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เน้นการสอนแบบบูรณาการ ครูเข้าร่วมอบรมและศึกษาดูงาน ผลิตและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน พัฒนาสื่อ ICT นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 5 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดแหล่งเรียนรู้จัดกิจกรรมตามความต้องการและศักยภาพของผู้เรียนตามโครงการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอน มีกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน โครงการรักการอ่าน มีการนำผู้เรียนไปเรียนรู้นอกสถานที่ สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 6 โครงการส่งเสริมโครงการงานวิทยาศาสตร์ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการแนะแนวการศึกษาต่อและอาชีพแก่ผู้เรียน สอดคล้องกับมาตรฐานที่ 7

3.3 การตรวจสอบแก้ไข (Check : C) ผู้บริหารได้แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศกำกับติดตาม การบริหารจัดการการพัฒนาระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาในด้านผู้เรียน โดยคณะกรรมการได้จัดทำแบบบันทึกข้อมูลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติในแต่ละกิจกรรม และได้ดำเนินการตรวจสอบแก้ไข ดังนี้ ผู้บริหาร คณะกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม โครงการ/กิจกรรม

วัดผลและประเมินผล เมื่อจบโครงการ/กิจกรรม โดยใช้แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบประเมิน แบบสรุปผลโครงการ แบบสรุปผลการปฏิบัติงาน แบบบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรม สังเกตความร่วมมือในการทำกิจกรรม แบบสัมภาษณ์ ประเมินการเรียนรู้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การรายงานผลโครงการ แบบรายงานการจัดกิจกรรม แบบสำรวจ แบบประเมินพฤติกรรม ทะเบียนคุมเงินออม ทรัพย์สินและสมุดบัญชีธนาคาร ประเมินผลจากแบบสอบถามวัดความพึงพอใจ ตรวจสอบผลงาน / ใบงาน แบบรายงานผลการปฏิบัติงานวิทยากร แบบทดสอบ เพิ่มสะสมผลงาน

3.4 การปรับปรุงและพัฒนา (Act : A) ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการตรวจสอบแก้ไขมานำเสนอเพื่อใช้เป็นแผนในการพัฒนายกระดับคุณภาพการศึกษาปีการศึกษาต่อไป โดยควรมีการประชุมวางแผนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง บุคลากรวางแผน กำหนดกรอบเส้นทางในการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้มีผลการประเมินที่ชัดเจน มีร่องรอยการนิเทศ กำกับติดตาม โดยนำผลการประเมินแต่ละ โครงการมาปรับปรุงสำหรับ โครงการที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ หรือโครงการไม่สามารถวัดผลประเมินผลได้จากตัวชี้วัดความสำเร็จและนำไปพัฒนาโดยจัดทำโครงการกิจกรรมเพิ่มเติม เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่มาตรฐานการศึกษา เต็มตามศักยภาพ

4. ผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง

4.1 ผู้วิจัยได้ศึกษาผลจากการพัฒนาโดยทำการเก็บข้อมูลจากรายงานผล การประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ของ โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ซึ่งสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

โรงเรียนศรีรัตนวิทยา ตำบลสะพุง อำเภอศรีรัตนะ จังหวัดศรีสะเกษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 เปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 6 ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม สรุปผลได้ ดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่ 1 ผู้เรียนมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี คะแนนรวมเท่ากับ 9.31 ระดับคุณภาพ ดีมาก ตัวบ่งชี้ที่ 2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ คะแนนรวมเท่ากับ 8.49 ระดับคุณภาพ ดี ตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้เรียนมีความใฝ่รู้และเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง คะแนนรวมเท่ากับ 7.44 ระดับคุณภาพ พอใช้ ตัวบ่งชี้ที่ 4 ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น คะแนนรวมเท่ากับ 8.5 ระดับคุณภาพ ดี ตัวบ่งชี้ที่ 5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน คะแนนรวมเท่ากับ 8.05 ระดับคุณภาพ พอใช้ ตัวบ่งชี้ที่ 6 ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คะแนนรวมเท่ากับ 9 ระดับคุณภาพ ดีมาก ตัวบ่งชี้ที่ 7 ประสิทธิภาพของการบริหารจัดการและการพัฒนาสถานศึกษา คะแนนรวมเท่ากับ 5 ระดับคุณภาพ ดีมาก ตัวบ่งชี้ที่ 8 พัฒนาการของการประกันคุณภาพภายในโดยสถานศึกษาและต้นสังกัด คะแนนรวมเท่ากับ 4.88 ระดับคุณภาพ ดีมาก ตัวบ่งชี้ที่ 9 ผลการพัฒนาให้บรรลุตาม

ปรัชญา ปณิธาน พันธกิจ และวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสถานศึกษา คะแนนรวมเท่ากับ 5 ระดับคุณภาพ ดีมาก ตัวบ่งชี้ที่ 10 ผลการพัฒนาตามจุดเน้นและจุดเด่นที่ส่งผลสะท้อนเป็น เอกอัครกษัตริย์สถานศึกษา คะแนนรวมเท่ากับ 5 ระดับคุณภาพ ดีมาก ตัวบ่งชี้ที่ 11 ผลการดำเนินงาน โครงการพิเศษเพื่อส่งเสริมบทบาทของสถานศึกษา คะแนนรวมเท่ากับ 5 ระดับคุณภาพ ดีมาก และตัวบ่งชี้ที่ 12 ผลการส่งเสริมพัฒนาสถานศึกษาเพื่อยกระดับมาตรฐาน รักษามาตรฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นเลิศที่สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา คะแนนรวมเท่ากับ 5 ระดับคุณภาพ ดีมาก

5. ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ตามแนวทางการ ปฏิรูปการศึกษารอบสอง พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.43 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับ มากที่สุด และข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ความพึงพอใจในการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34 รองลงมาคือ ท่านพึงพอใจที่ผู้เรียนมีความสามารถในการคิด วิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิด ไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.79 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.51 และท่านพึงพอใจที่ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์และท่านพึงพอใจที่ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร มี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.44

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตาม แนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง : กรณี โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 มีประเด็นที่จะนำมาอภิปราย ดังนี้

1. สภาพปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผลการวิจัยเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการศึกษา พบว่า การวางแผนและการบริหาร การจัดการศึกษาแบบเบ็ดเสร็จสภาพปัจจุบันมีการตั้งกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนดำเนินการมาก ที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีความตระหนักว่าคณะกรรมการสถานศึกษามีความสำคัญในการร่วมวางแผนให้ความเห็นชอบ และ กำกับตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มีเจตนาให้การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนและให้

โอกาสแก่ทุกฝ่าย มีส่วนร่วมรับภาระในการจัดการศึกษาสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 ซึ่งกำหนดให้มีคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนั้น การกระจายอำนาจให้สถานศึกษาเป็นผู้จัดการศึกษาภายใต้กำกับของคณะกรรมการสถานศึกษา จึงเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ได้ดีที่สุด

การสร้างวัฒนธรรมนัก จิตวิญญาณและจรรยาบรรณของวิชาชีพ โรงเรียนสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพให้แก่ครู-ผู้บริหาร เป็นสภาพที่โรงเรียนดำเนินการมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพนั้น มาจากการมีทีมงานที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน โรงเรียนจึงต้องมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน ปรับปรุงยกระดับมาตรฐานด้วยการสร้างครูให้มีคุณภาพดีมีจิตสำนึกแห่งคุณภาพซึ่ง สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ (2542 : 185) กล่าวว่า ให้การบริหารคุณภาพ สถานศึกษาควรเน้นการสร้างจิตสำนึกในวิชาชีพให้แก่หัวหน้ากลุ่ม หัวหน้าฝ่าย และผู้ปฏิบัติงานทุกระดับชั้น ท้องถิ่นและเน้นให้ความสำคัญการสร้างคนให้รู้จักคิดสร้างสรรค์ตลอดเวลาและสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพของคุรุสภา (2542 : มาตรฐาน 8) กำหนดให้ครูปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน ดังนั้น ผู้บริหารและครูจึงเห็นว่าโรงเรียนมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานของวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพแก่ผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

การพัฒนาครู บุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพ พบว่าโรงเรียนมีการสร้างพันธกิจร่วมกันในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาเป็นสภาพที่โรงเรียนดำเนินการมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ โรงเรียนให้ความสำคัญกับทีมงาน ซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ (2542 : 201) กล่าวว่า การสร้างทีมงานเป็นกิจกรรมที่ได้รับความสนใจมากที่สุดเรื่องหนึ่งของผู้บริหารยุค โลกาภิวัตน์ เนื่องจากความสำเร็จในการทำงานนั้นไม่ได้เกิดจากสมาชิกคนใดคนหนึ่ง ในองค์กรตามลำพัง แต่เกิดจากพลังและคุณภาพของความร่วมมือ รวมกำลังประสานงานของทุกคน และทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับ ปาร์คเกอร์ (Parker, 1990) กล่าวว่า องค์การเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์และความพึ่งพากัน เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย หรือปฏิบัติงานให้เสร็จสมบูรณ์ คนกลุ่มนี้มีประสบการณ์ร่วมกัน และยอมรับว่าวิถีเดียวที่จะทำให้สำเร็จ คือการทำงานร่วมกัน ดังนั้น ครู ผู้บริหาร จึงเห็นว่าโรงเรียนมีการสรรหาและสร้างสรรค์ พันธกิจร่วมกันในการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับมาก

การสนับสนุนส่งเสริมให้มีการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่าสภาพปัจจุบัน โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีการดำเนินงานส่งเสริมครู และบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะในการใช้เทคโนโลยีมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 9 มาตรา 65 กำหนดให้มีการ

พัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีเหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ สอดคล้องกับช่วงชีวิตของนัสนันต์ (2530 : 82) กล่าวว่า เทคโนโลยีเป็นความรู้สาขาหนึ่งของมนุษย์สามารถจัดการเรียนรู้ได้ตั้งแต่อนุบาล ถึงอุดมศึกษา ดังนั้น เทคโนโลยีจึงทำให้เกิดการพัฒนาในด้านสติปัญญา ด้านวัฒนธรรม และสังคมของมนุษย์ สนองความต้องการพื้นฐาน ทางปัจจัย 4 ประการ พัฒนาสภาพแวดล้อม และแหล่งทรัพยากรของมนุษย์

1.2 ด้านการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพ พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริงและแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นสภาพที่โรงเรียนดำเนินการมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติปี 2542 หมวด 4 มาตรา 22,23 และ 24 กำหนดให้การศึกษาต้องพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพ เน้นกระบวนการเรียนรู้และเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข โดยครูต้องสนับสนุนส่งเสริมกระตุ้นให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง อีกทั้งให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร จึงทำให้ทุกโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งกรมวิชาการ (2543 ก : 4) กล่าวว่าในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2546 ได้เน้นการจัดการจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สอดคล้องกับสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน ให้โอกาสเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเอง มีการใช้กระบวนการกลุ่ม อาศัยการปฏิบัติจริงให้มากที่สุด ซึ่งในเรื่องนี้ อ่ำภา บุญช่วย (2537 : 29) ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า ผู้บริหาร โรงเรียนควรให้ความรู้ ความสะดวก ให้คำแนะนำและให้กำลังใจแก่ครู ในการจัดการเรียนการสอน วัลลภ กันทรพิชัย (2539 : 1-2) กล่าวว่าในการจัดการศึกษา เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายสูงสุดดังกล่าว หลักสูตรได้กำหนดการจัดการศึกษาให้เกิดคุณลักษณะสำคัญแก่ผู้เรียน ดังนี้คือ คุณลักษณะในการพัฒนาคน ได้แก่ การมีความรู้พื้นฐานเหมาะสมกับคนและสภาพแวดล้อม มีสุขภาพกาย ใจ สมบูรณ์ มีความสามารถในการแก้ไขปัญหา เป็นผู้เสียสละเพื่อส่วนร่วม และจิตใจมุ่งมั่นพัฒนา

การทำสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน ซึ่งพบว่าจากสภาพปัจจุบัน มีการจัดทำเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานเป็นสภาพที่โรงเรียนดำเนินการมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปี พ.ศ. 2540 ได้เริ่มมีการปฏิรูปการศึกษา โดยมีการปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา การปฏิรูประบบการบริหาร การปฏิรูปหลักสูตร และกระบวนการเรียนการสอน และการปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา และในปี พ.ศ. 2541 เกิดภาวะถดถอยทางด้านเศรษฐกิจในประเทศอย่างรุนแรง เป็นแรงผลักดันอย่างมากที่ก่อให้เกิดกระแสที่จะต้องปฏิรูปการศึกษาให้ได้อย่างรวดเร็วและจริงจัง ซึ่งบุญเสริม แก้วพรหม (2543 : 5-7) กล่าวว่าความรู้ที่

ให้แก่ักเรียนต้องเป็นความรู้สากลและความรู้ที่เกิดจากท้องถิ่นผู้เรียนต้องเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ วางแผนเอง แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และศึกษาหาความรู้ภายใต้ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนที่แตกต่างกัน ผู้สอนต้องปรับปรุงตัวเองให้ทันกับความเปลี่ยนแปลง เป็นผู้จัดการในเรื่องการเรียนรู้ จัดสภาพแวดล้อมในการเรียน เป็นผู้สร้างหลักสูตรเอง โดยจัดสาระการเรียนรู้ให้เด็กได้ปฏิบัติจริง ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน สอดคล้องกับธรรมชาติและฐานความจริง สื่อการเรียนรู้ต้องมีการเปลี่ยนแปลง และเป็นเครื่องมือของกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ สำเร็จ ออมทรัพย์ (2542 : 119) พบว่าสภาพการปฏิบัติหรือมีอยู่ในด้านนี้มีการปฏิบัติกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลาง

การทำวิจัยชั้นเรียน โดยทุกโรงเรียนมีการศึกษาสภาพปัญหาการเรียนการสอน ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีความตระหนักว่างานวิจัยจะช่วยส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน โดยเด็กได้แสดงออกมากขึ้น และมีส่วนร่วมโดยการแสดงบทบาทกับครูผู้สอน ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 หมวด 4 มาตรา 24 (5) ได้กำหนดไว้ว่าให้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่างๆ และสอดคล้องกับ สุรัฐ ศิลปะอนันต์ (2541 : 13) กล่าวว่าความก้าวหน้าในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ปรากฏว่าครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาโดยวิธีต่าง ๆ พอดี โดยครูสามารถคิดริเริ่มพัฒนางานตนเองอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นจุดเริ่มพัฒนาสู่มืออาชีพ และผลงานของครูบางคนได้รับการพิจารณาให้เลื่อนตำแหน่งสูงขึ้น

การประเมินผลตามสภาพจริง โดยการประเมินควบคู่ไปกับกระบวนการเรียนการสอน และประเมินจากการปฏิบัติจริง โดยทุกโรงเรียนมีสภาพการจัดการประเมินการเรียนการสอนที่หลากหลายมากที่สุด ที่สอดคล้องกับกระบวนการเรียนการสอน เช่น การประเมินการปฏิบัติจริง การใช้แฟ้มสะสมงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเมื่อมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองรู้จักแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพที่แตกต่างของแต่ละบุคคล ดังนั้นการวัดผลประเมินผล จึงต้องมีการปรับเปลี่ยนเพื่อให้เกิดการสอดคล้องซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ ดินธุระเวชญ์ (2542 : 29) กล่าวว่าการพัฒนาการคิดไตร่ตรองและการคิดแบบ Metacognitive จำเป็นที่จะต้องให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของการเรียนและการสอนมากที่สุด ทั้งให้เพื่อความหมายต่อผู้เรียน เช่น ต้องให้ผู้เรียนได้ร่วมวางแผน และร่วมประเมิน (Assessment) ผู้สอนต้องแสดงให้เห็นว่ามีความจริงใจในกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนถึงแม้ว่าผู้สอน

ตัดสินใจว่า ต้องการให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างไร ผู้เรียนสามารถที่จะมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ ในลักษณะต่างๆ และมีส่วนร่วมในการประเมินได้และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุษณา รุหะโรจน์ (2544 : 49) ศึกษาเนื้อหาการจัดทำแฟ้มสะสมงาน ข้าราชการครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว พบว่าข้าราชการครูที่ประสบการณ์น้อย และประสบการณ์มาก มีปัญหาในการจัดทำแฟ้มสะสมงาน โดยรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เป็นเพราะปัจจุบันครูที่ประสบการณ์น้อย และประสบการณ์มาก ต่างได้รับการพัฒนาได้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแฟ้มสะสมงานที่มีการอบรมปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

ระบบนิเทศการเรียนการสอน โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 มีสภาพการดำเนินงานนิเทศติดตามประเมินผลภายในอยู่ ณ ระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร โรงเรียนมุ่งเน้นคุณภาพให้เกิดขึ้น ในตัวนักเรียนเป็นสำคัญ ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งพระราชบัญญัติศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 5242 หมวด 6 มาตรา 47 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและได้ชื่อว่าประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร การศึกษาที่ต้องดำเนินการศึกษาอย่างต่อเนื่องรวมทั้งมาตรา โดยใช้กิจกรรมการนิเทศการสอนเป็นเครื่องมือในการช่วยเหลือการกำกับ ติดตามประเมินผลเพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส(Opportunity) และอุปสรรค (Threat) ซึ่งสอดคล้องกับ ไพฑูรย์ สีนลรัตน์ (2542 : 134) กล่าวว่าหากจะให้ทั้งความเสมอภาคและได้คุณภาพพร้อมกันไปด้วยแล้ว แต่ละโรงเรียนควรเริ่มต้นด้วยการทำ SWOT Analysis ของโรงเรียนเสียก่อน เพราะการนิเทศการศึกษามีส่วนสำคัญในการทำงานของข้าราชการครูทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนแล้ว ยังรวมถึงการพัฒนาครูเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ บุญลือ พดกษะวัน, (2536 : 12)ให้ความหมายไว้ว่าความพยายามทั้งหลายที่ผู้นิเทศจะทำให้ครูผู้สอนและเจ้าหน้าที่ไปโรงเรียนที่ตนรับผิดชอบ มีความเป็นผู้นำในการปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพ ด้านการกระตุ้นและส่งเสริมให้ครู ได้พัฒนาวิชาชีพให้ก้าวหน้า โดยสามารถเลือกใช้จุดประสงค์ในการสอน สื่อการสอน ระเบียบวิธีสอน และการประเมินผลให้สอดคล้องและเหมาะสมกับวิชาชีพขั้นสูงและ ชารี มลิสรี (2538 : 22) ได้เหมาะกับการพัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น การร่วมมือกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง โดยหลักประชาธิปไตยในการนิเทศ

การจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในส่วนเดียวกันโดยชุมชนและท้องถิ่น โรงเรียนมีการจัดวิเคราะห์สภาพและความต้องการของผู้เรียน

และชุมชนมีการดำเนินการมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาในอนาคต ต้องมีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดใหม่ ๆ ก่อนข้างมาก อาจเป็นเพราะเงื่อนไขการเปลี่ยนแปลงของบ้านเมืองจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมของการจัดการศึกษา ดังนั้น โรงเรียนซึ่งดำเนินการจัดการศึกษาในระบบการแข่งขันทางธุรกิจด้วยส่วนหนึ่งจึงให้ความสำคัญและตระหนักด้านหลักสูตรการเรียนการสอนที่ดี สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี และดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข ซึ่งทาบ (TABA : 1962) กล่าวว่าหลักสูตรหมายถึง ประสบการณ์ทุกอย่างที่โรงเรียนจัดให้แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนบรรลุลักษณะที่เหมาะสมในการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบันได้อย่างปกติสุข การพัฒนาหลักสูตรถือเป็นสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้มีลักษณะพึงประสงค์ตามจุดหมายของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ กรณียกิจ (2544 : 79) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองศรีราชา เกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา พบว่าการปฏิรูปหลักสูตรของกระบวนการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ดังนั้น โรงเรียนจึงจัดให้มีการวิเคราะห์สภาพความต้องการของชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ล้ายอง กฤษฎารักษ์ (2539 : 117 - 130) พบว่าควรมีการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยการปรับปรุงแผนการเรียนให้เหมาะสมกับการประกอบอาชีพในท้องถิ่นและควรเปิดโอกาสให้ผู้บริหาร ครูองค์กรในชุมชน และสถานประกอบการ ร่วมมือกันในการดำเนินงานด้านการจัดทรัพยากรให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนในท้องถิ่น ซึ่งโดยความจริงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 หมวด 1 มาตรา 9(2) กำหนดให้มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และมาตรา 9(6) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันบั้นสังคมอื่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดดังกล่าว

การพัฒนาหลักสูตรหลากหลายให้สอดคล้องกับสภาพความพร้อมความต้องการของผู้เรียนที่หลากหลายมีสภาพการดำเนินการมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเป้าหมายของการพัฒนาคน คือ การทำให้คนรู้เท่าทันโลก และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ กล่าวคือ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้ได้ทุกเวลาทุกสถานที่อย่างต่อเนื่อง และโรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนในหลายรูปแบบตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ดังนั้นจึงให้ความสำคัญในการกำหนดแผนการเรียนที่มีความหลากหลาย ซึ่งเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนด้านการเรียนการสอนได้กำหนดให้ครูใช้แผนเป็นเครื่องมือในการจัดการศึกษา (คู่มือประเมินมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเอกชนและประเภทสามัญศึกษา. 2539 : 3-9) ซึ่งสอดคล้องกับ กู๊ด (good. 1983 : 127-144) ได้กล่าวว่าคุณภาพการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนของนักเรียนนั้น การสอนอย่างตั้งใจและมีความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของสิ่งที่สามารถอธิบายความหมายได้อย่างชัดเจน จัดกิจกรรมให้

เหมาะสม เตรียมการสอน แลละเอาใจใส่ในการสอนเป็นอย่างดี และสอดคล้องกับ สุจินต์ วิศวธีรานนท์ (2544 : 5-13) กล่าวว่า องค์ประกอบของการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพจะก่อให้เกิดผลอย่างแท้จริง องค์ประกอบแรก ได้แก่ การรู้จักเรียน การวางแผนการสอน เทคนิคในการดำเนินการสอน ซึ่งช่วยให้การสอนของครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การดำเนินการตามระเบียบโอนผลการเรียน พบว่าสภาพการสร้างความสำเร็จเกี่ยวกับแนวปฏิบัติการเทียบโอนผลการเรียนเป็นสภาพที่ดำเนินการมากที่สุด ทั้งนี้อาจสืบเนื่องมาจากโรงเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนและครูในโรงเรียน ได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และเข้าร่วมการประชุมสัมมนา เพื่อพัฒนาตนเองให้ทันต่อการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 3 มาตรา 15 ที่กำหนดให้การจัดการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งสถานศึกษาอาจจัดการศึกษาในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือทั้งสามรูปแบบก็ได้ และให้การเทียบโอนผลการเรียนที่ผู้เรียนสะสมไว้ในระหว่างรูปแบบเดียวกัน หรือต่างรูปแบบได้ ไม่ว่าจะเป็นผลการเรียนจากสถานศึกษาเดียวกัน หรือไม่ก็ตาม รวมทั้งจากการเรียนรู้นอกระบบ ตามอัธยาศัย การฝึกอาชีพ หรือจากประสบการณ์ทำงาน ดังนั้น ผู้บริหารและครูจึงเห็นว่าโรงเรียนมีสภาพการสร้างความสำเร็จเกี่ยวกับการปฏิบัติการเทียบโอน ผลการเรียนอยู่ในระดับมาก

การจัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษา พบว่าสภาพปัจจุบัน โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 28 มีการดำเนินการจัดทำระบบตรวจสอบระบบการประเมินตนเองการนิเทศภายในโรงเรียน และควบคุมการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพสูงซึ่งมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปัจจุบันมีกระแสความรุนแรง ต้องการศึกษามีคุณภาพสูงขึ้น ต้องการให้มีการตรวจสอบมากขึ้น โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 28 ได้ที่การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และดำเนินการเตรียมพร้อมในการประเมินภายนอก สอดคล้องกับ สมศักดิ์ สินธุเวชญ์ (2542 : 53) กล่าวว่า สถานศึกษาที่มีประกันคุณภาพการศึกษา เป็นการรับประกันระบบการบริหารคุณภาพขององค์กร เป็นการสร้างความมั่นใจผลผลิตเมื่อออกจากกระบวนการแล้ว จะมีคุณภาพที่ดีตรงตามความต้องการของลูกค้า

การกำกับติดตามประเมินและรายงานผล พบว่า สภาพปัจจุบัน โรงเรียนได้ดำเนินการกำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษามากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมีการเผยแพร่

สาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา ดังนั้น จึงต้องมีการดำเนินการในเรื่องอย่างเร่งด่วน

1.3 ด้านความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน พบว่า ความพร้อมของโรงเรียนในการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบอื่นที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยทุกโรงเรียนมีการจัดสภาพแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น จัดให้มีห้องสมุดมุมหนังสือ อุทยานการศึกษาเป็นสภาพที่โรงเรียนดำเนินการมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จะสำเร็จและส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนนั้น จำเป็นต้องใช้ยุทธศาสตร์ในการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ชุมพล ศรีทองกุล (2544 : 5) กล่าวว่าห้องสมุดและแหล่งความรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาเป็นสิ่งสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ที่ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงว่ามีครบถ้วนเพียงพอหรือไม่

การให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ โดยทุกการเรียนรู้มีการจัดสภาพแหล่งเรียนรู้ที่ใช้สนับสนุนการจัดการเรียนการสอน ที่ให้นักเรียนได้มีโอกาสศึกษาด้วยตนเองมีสภาพการดำเนินการมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 กำหนดแนวทางการศึกษาไว้หมวด 4 มาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้อง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ และมาตรา 24 (6) กำหนดไว้ว่าจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับ บิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพและสอดคล้องกับ นवलวรรณ เชาวน์ระบิณ (2541 : 9) กล่าวว่าวิธีการจัดการศึกษาด้วยวิธีการแบบเรียนรู้ด้วยตนเอง และทำให้เด็กเกิดความมั่นใจมากขึ้น ซึ่งเป็นวิธีที่นิยมใช้กันมากที่สุดในประเทศญี่ปุ่น

การปรับปรุงบรรยากาศสิ่งแวดล้อม และองค์ประกอบที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่าสภาพปัจจุบัน โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีการดำเนินการจัดภูมิทัศน์ ให้มีความชุ่มชื้นสวยงามมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูตระหนักว่าสภาพแวดล้อมที่ดี สะอาด เรียบร้อย สวยงาม เป็นแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดพัฒนาการเรียนรู้ สอดคล้องกับ สุรศักดิ์ หลาขมาลา (2549 : 15) กล่าวว่า การเรียนการสอนเกิดได้ตลอดเวลา ครูทำหน้าที่สอนนักเรียนทำหน้าที่เรียน การเรียนรู้เกิดขึ้นครูผู้สอนควบคุมบทเรียน วิธีสอน และอุปกรณ์การสอนซึ่งมีการศึกษาค้นคว้าอย่างมากมาย ส่วนการเรียนที่เกิดขึ้นในตัวนักเรียนครูทำให้เกิดขึ้นไม่ได้แต่ครู ผู้บริหาร โรงเรียน ชุมชน ผู้ปกครอง สามารถเสริมสร้างบรรยากาศ เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้

การจัดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ พบว่าสภาพปัจจุบัน โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ได้จัดบรรยากาศ และสิ่งอำนวยความสะดวกของโรงเรียนมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดบรรยากาศและสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชน เป็นการบริการที่ทำให้ผู้ที่เข้ามาใช้บริการมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สุรัสวดี ศิลปะอนันต์ (2541 : 31) กล่าวว่า ความก้าวหน้าในการดำเนินงานปฏิรูปโรงเรียน และสถานศึกษาปรากฏว่า โรงเรียนได้มีการปรับปรุงและพัฒนาพอควรในด้านต่าง ๆ คือ ความร่มรื่น สะอาด สวยงาม ของอาคารสถานที่ และห้องเรียน

การสนับสนุนส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรร่วมกัน พบว่าสภาพปัจจุบันโรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีการดำเนินการจัดให้มีศูนย์สื่อการเรียนการสอนมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูตระหนักดีว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญ ให้เกิดการเรียนที่มีประสิทธิภาพ เพื่อว่าผู้เรียนสามารถสร้างสรรค์ความรู้ได้ หากมีการจัดเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยในบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด และสร้างสรรค์ด้วยตนเอง

การให้สิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา พบว่า สภาพปัจจุบัน โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีการดำเนินการกำหนดแนวปฏิบัติในการบริการทางการศึกษาอย่างโปร่งใส เป็นธรรมให้ทั่วถึงไม่เลือกปฏิบัติมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูตระหนักดีว่าการบริการทางการศึกษาอย่างโปร่งใสจะมิให้เกิดผลทำให้โรงเรียนได้รับการยอมรับจากชุมชนและสังคม สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 2 มาตรา 10 กำหนดไว้ว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้ทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา พบว่า การให้บุคลากรให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการประสานความร่วมมือ และสร้างความเข้าใจระหว่างสถานศึกษา เป็นสภาพที่โรงเรียนดำเนินการมากที่สุด ที่ทุกโรงเรียนมีการจัดสภาพตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาในปัจจุบันมุ่งเน้น และส่งเสริมการกระจายอำนาจบริหารการศึกษาที่เน้นให้การจัดการจัดการศึกษาดำเนินการตามความต้องการของท้องถิ่นเป็นหลัก ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2542 หมวด 5 การบริหารและการจัดการศึกษามาตรา 39 ได้กำหนดให้มีการกระจายอำนาจอำนาจการบริหาร และจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและมาตรา 40 กำหนดให้มีคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับ และ

ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษามาตรา 44 กำหนดให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา 18 (2) เป็นนิติบุคคล แลละมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์การ ชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้ทรงคุณวุฒิ และสอดคล้องกับชัชญา (2541 : 3) กล่าวว่าความก้าวหน้าในการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาปรากฏว่า มีการใช้ยุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนระดับปานกลางในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การใช้ศาสตร์และศิลป์ การวางแผน ยุทธศาสตร์ การใช้เทคโนโลยี การมีส่วนร่วม การสร้างความยอมรับและให้ความร่วมมือ การสร้างเกียรติและศักดิ์ศรี และการปรับเปลี่ยนระบบการทำงานให้เหมาะกับสถานการณ์

การประชาสัมพันธ์รูปแบบการมีส่วนร่วม สภาพการดำเนินงาน การจัดการศึกษาตามแนวทางปฏิรูปการศึกษา โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 มีการจัดแสดงผลงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการศึกษาเอกชน มีการแข่งขันสูง เนื่องจากนอกจากจะช่วยแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาให้แก่ภาครัฐ แต่อีกส่วนหนึ่งก็เป็นระบบธุรกิจในการประกอบอาชีพของครอบครัว ดังนั้นทุกโรงเรียนจึงต้องมุ่งเน้นคุณภาพของกระบวนการจัดการเรียนการสอน ซึ่งส่งผลต่อนักเรียนเป็นสำคัญ และการจัดแสดงผลงานเกี่ยวกับการเรียนการสอนนั้นนับเป็นการประชาสัมพันธ์รูปแบบหนึ่งที่จะช่วยสื่อให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้เห็นถึงศักยภาพของโรงเรียนในการดำเนินการจัดการศึกษา กล่าวคือแสดงให้เห็นถึงความพร้อมในการดำเนินการประกันคุณภาพใน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา ปี พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 48 ที่กำหนดให้หน่วยงานสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และมาตรา 49 ที่กำหนดให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้ายและเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

การรายงานผลสู่สาธารณชน ซึ่งพบว่าสภาพปัจจุบันมีการจัดประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนตามผลการปฏิบัติงานเป็นสภาพที่โรงเรียนดำเนินการมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารและครูตระหนักถึงความสำคัญในการรายงานผลให้ผู้ปกครอง ชุมชนทราบผลการดำเนินการซึ่งสอดคล้องกับ บุษงา วัฒนะ (2541 : 47) ได้เสนอไว้ว่า โรงเรียนจะต้องจัดการประชาสัมพันธ์โรงเรียนเพื่อให้ชุมชนทราบความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของโรงเรียนและชุมชน และวิไลวรรณ วิทยวิโรจน์ (2525 : 84) กล่าวว่า การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนนั้น โรงเรียนควรเสนอรายงานให้ประชาชนทราบเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน สร้างความเชื่อถือและความมั่นใจ ตลอดจนความนิยมในโรงเรียนให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน เสริมสร้างให้ครูกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กันใกล้ชิดยิ่งขึ้น เพื่อผลดีต่อการเรียนการสอน

การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารข้อมูล พบว่า สภาพปัจจุบันมีการดำเนินการประชาสัมพันธ์ โดยใช้สื่อที่หลากหลายมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหาร และครูตระหนักดีว่าการใช้สื่อที่หลากหลายจะเป็นทางหนึ่งที่จะช่วยชุมชน ได้ทราบข่าว รู้เคลื่อนไหวในการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ ประหยัด นุชนาคา (2541 : 35) กล่าวว่าอาจเป็นเพราะโรงเรียนที่ผู้ปกครองทุกคนต้องการส่งบุตรหลานเข้าไปเรียนควรเป็นโรงเรียนที่มีคุณภาพ เสียค่าใช้จ่ายน้อยและใกล้บ้านและโรงเรียนควรจัดให้มีหนังสือหรือข่าวสาร และการติดต่อสื่อสารเพื่อความเข้าใจอันดี ระหว่างบ้านกับ โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ

2. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง

2.1 ด้านการวางแผนและการบริหารจัดการศึกษา ชุมชนเห็นความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจที่ชัดเจน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีการจัดประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษาและตัวแทนผู้ปกครอง ร่วมวางแผนและจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง ร่วมกันกำหนดนโยบายและวางแผนของสถานศึกษาได้เหมาะสม ควรกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานสอนของครูให้ชัดเจน และกำกับติดตามใกล้ชิดเนื่องจากปัญหาครูสอนไม่ครบชั้นและมีภาระงานมาก ควรพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการ โดยใช้เทคโนโลยี และพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และใช้สื่อ ICT อย่างมีประสิทธิภาพ โรงเรียนควรดำเนินการจัดให้มีระบบประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อนำผลมาพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน มีส่วนร่วมในการควบคุม กำกับ ติดตาม และประเมินผล โครงการ/กิจกรรม ให้เป็นไปตามแผนงานและเป้าหมายสถานศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ วงละคร (2549 : 70-80) ศึกษาข้อเสนอแนะ แนวทางการพัฒนาคุณภาพสู่มาตรฐานการศึกษา “ด้านผู้บริหารควรปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อให้สามารถนำไปใช้ได้ สอดคล้องกับตัวชี้วัดของแต่ละมาตรฐานควรกระจายอำนาจการบริหารจากหน่วยงานต้นสังกัดให้แก่สถานศึกษามากยิ่งขึ้นในทุกด้าน มีการพัฒนาข้อมูลสารสนเทศ จัดหา ผลิตและพัฒนาสื่อเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์ให้เพียงพอ จัดรูปแบบระบบ วิธีการในการจัดการเรียนรู้ไม่ครบชั้น เพิ่มงบประมาณค่าสาธารณูปโภค ค่าใช้สอย รวมทั้งชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา”

2.2 ด้านการเรียนการสอนและการประกันคุณภาพ การจัดการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลักของโรงเรียน ซึ่งเป็นภารกิจที่มีความสำคัญมากที่สุดในระบบการศึกษา เนื่องจากเป็นงานที่ต้องมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ ทักษะ และลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาค

โรงเรียนควรเสนอต่อชุมชน เพื่อขอรับการสนับสนุนครุภัณฑ์เพื่อแบ่งเบาภาระครูและผู้ปกครอง ชุมชนจะระดมทรัพยากรเพื่อช่วยโรงเรียนในการจ้างครุภัณฑ์ ครัวพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก โดยปรับหลักสูตรที่เอื้อต่อการสอนคละชั้น เน้นการสอนแบบบูรณาการ เป็นการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนต่างชั้น ต่างกลุ่มอายุ และต่างระดับความสามารถ ซึ่งอยู่ในห้องเรียนเดียวกัน โดยใช้วิธีการเรียนรู้ แบบร่วมมือร่วมใจ (Coopertion) และการสนับสนุนจากเพื่อนในห้อง (Peer Support) โดยส่งครูไปอบรม สัมมนา และศึกษาดูงาน เพื่อแก้ไขปัญหาคู่มือครูชั้นเรียน ครัวพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ผลิตและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการเรียนการสอน พัฒนาสื่อสำเร็จรูป ที่สามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนการนำการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม และระบบคอมพิวเตอร์มาเสริมการเรียนการสอน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยในการจัดการเรียนการสอน การหมุนเวียนครู นิเทศ ติดตาม กำกับ อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง วิจัยและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีช่วยสอนที่มีประสิทธิภาพ เน้นนักเรียนอ่านออก เขียนได้ คิดเลขเป็น สอดคล้องกับงานวิจัยของ บงกช พรหมจันทร์ (2552 : 112-126) ศึกษาการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเอกชน จังหวัดลำพูน ตามข้อเสนอแนะของผู้ประเมินภายนอก พบว่า ต้องให้ครูพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง และต้องการให้ครูพัฒนาเครื่องมือวัดผล ประเมินผลโดยใช้วิธีการหลากหลาย โดยเน้นการประเมินตามสภาพจริง โดยมีการ วางแผน ดำเนิน และมีโครงการ/กิจกรรม เพื่อติดตามพัฒนาการนักเรียนรายบุคคล จัดกิจกรรมเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนและจัดทำวิจัยเพื่อพัฒนาสื่อและพัฒนากิจการ เรียนรู้ และรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีต่อผู้ปกครอง ชุมชน โรงเรียนควรมีโครงการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีแผนงานการยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาในด้านผู้เรียน ให้ได้ระดับคุณภาพ ดี ทุกมาตรฐาน โดยการจัดทำแผนงาน กิจกรรม การประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจของชุมชนและผู้ปกครองว่า โรงเรียน โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 จะจัดการศึกษาให้ผู้สำเร็จ การศึกษามีลักษณะที่พึงประสงค์ด้วยความร่วมมือกันของผู้เกี่ยวข้อง

2.3 ด้านความพร้อมและความเข้มแข็งของโรงเรียน โรงเรียนควรทำมาตรฐานโรงเรียน ด้าน งบประมาณ วัสดุและครุภัณฑ์ ปรับปรุงและพัฒนาสถานที่เรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการ เรียนรู้ แก่นักเรียนใน โรงเรียนอย่างเพียงพอและเหมาะสม ซึ่งชุมชนช่วยเหลือได้ในส่วนของการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้และปรับปรุงภูมิทัศน์ในโรงเรียน ควรจัดทำโครงการปรับปรุงภูมิทัศน์โรงเรียน เพื่อสนับสนุนทางด้านวิชาการให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้อย่างมีความสุขโดยใช้ภูมิทัศน์เป็นสื่อ ควร แก้ปัญหาการขาดแคลน ครูด้วยรูปแบบต่าง ๆ เช่น สอนแบบบูรณาการเนื้อหา บูรณาการกลุ่มอายุ

(คณะชั้น) ครูเวียนสอน ครูฝึกสอน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนช่วยกันระดมทรัพยากรเพื่อจ้างครู เพื่อให้ครูเพียงพอในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในทุก ๆ ด้าน เช่น เครื่องแต่งกาย เครื่องเขียน แบบเรียน อาหารกลางวัน ทั้งนี้เพื่อให้สามารถมีความพร้อมในการเรียนจนจบการศึกษา สนับสนุนงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็นให้เพียงพอที่จะจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐาน

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา โรงเรียนควรพัฒนา คณะกรรมการสถานศึกษาให้มีศักยภาพเพียงพอที่จะปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้ปกครองให้เข้มแข็ง พร้อมทั้งจะเข้ามาช่วยเหลือโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาช่วยพัฒนาโรงเรียน แหล่งเรียนรู้ของชุมชน เตรียมความพร้อมในการมีส่วนร่วม ให้แก่ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจ เพื่อให้เห็นความสำคัญและตระหนักถึงความจำเป็นของการมีส่วนร่วม การเข้าใจในบทบาทหน้าที่ และแนวปฏิบัติของการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ สาระสำคัญการปฏิรูป การศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) เป้าหมาย ข้อ (3) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมทุกภาค ส่วนของสังคม ในการบริหารและจัดการศึกษา โดยเพิ่มบทบาทของผู้ที่อยู่ภายนอกกระบวนการศึกษา ด้วย ควรจัดให้มีระบบและกลไกในการระดมทรัพยากร ที่จะเอื้อประ โยชน์แก่การจัดการศึกษาของ โรงเรียน โดยโรงเรียนมีวิธีการระดมทรัพยากรที่เหมาะสม โปร่งใส มีแผนการดำเนินการที่ชัดเจนว่าจะนำทรัพยากรที่ได้ไปพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน ควรมีการ วิจัย และพัฒนา รูปแบบการมีส่วนร่วมที่เหมาะสม จัดทำ Best Practice การมีส่วนร่วมมาเผยแพร่ต่อสาธารณชน ได้ รับรู้

3. จากการศึกษาผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนัก งานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง จากการ ดำเนินงานตามแผนงานวิจัยการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการยกระดับคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาในด้านผู้เรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาผลจากการพัฒนา โดยทำการเก็บข้อมูล จากรายงานผล การ ประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม ของ โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 พบว่า ระดับคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน : ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 1 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ เปรียบเทียบการประเมิน คุณภาพภายนอก รอบแรก ระดับคุณภาพ ดี : รอบสอง ระดับคุณภาพ ดี แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนา คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 2 ผู้เรียนมีสุขภาพดี สุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดี เปรียบเทียบการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก ระดับคุณภาพ ดี : รอบสอง ระดับคุณภาพ ดี

แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 3 ผู้เรียนมีสุนทรียภาพ และลักษณะนิสัยด้านศิลปะ ดนตรี และกีฬา เปรียบเทียบการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก ระดับคุณภาพ ดี : รอบสอง ระดับคุณภาพ ดี แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ เปรียบเทียบการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก ระดับคุณภาพ พอใช้ : รอบสอง ระดับคุณภาพ ดี แสดงให้เห็นว่ามีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร เปรียบเทียบการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก ระดับคุณภาพ ปรับปรุง : รอบสอง ระดับคุณภาพ ดี แสดงให้เห็นว่ามีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เปรียบเทียบการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก ระดับคุณภาพ ปรับปรุง : รอบสอง ระดับคุณภาพ ดี แสดงให้เห็นว่ามีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาตรฐานที่ 7 ผู้เรียนมีทักษะในการทำงาน รักการทำงาน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต เปรียบเทียบการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก ระดับคุณภาพ ดี : รอบสอง ระดับคุณภาพ ดี แสดงให้เห็นว่ามีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จากรายงานผลการประเมินภายนอก รอบแรกของโรงเรียนศรีรัตนวิทยา มาตรฐานที่มีระดับพอใช้ คือ มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานที่ต้องปรับปรุง คือ มาตรฐานที่ 5 และ 6 สอดคล้องกับงานวิจัยของ บงกช พรหมจันทร์ (2552 : 125) ค้นพบว่า มาตรฐานที่ยังไม่ได้คุณภาพ คือ ด้านผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ มาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และ มาตรฐานที่ 6 ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีความสอดคล้องกับ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอก (องค์การมหาชน) รายงานประชาชนครบรอบ 8 ปี (3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2551) (2551) ได้กล่าวว่า พบว่าในการประเมินคุณภาพภายนอก รอบแรก มาตรฐานที่ยังไม่ได้คุณภาพได้แก่มาตรฐานที่ 4, 5 และ 6 ส่วนในการประเมินคุณภาพรอบสอง มาตรฐานที่สถานศึกษาไม่ได้คุณภาพส่วนใหญ่ ได้แก่ มาตรฐานที่ 4, 5 และ 6 ตามลำดับ และจากรายงานผลการประเมินภายนอก รอบสอง มาตรฐานที่ 4, 5 และ 6 มีคุณภาพระดับดี และจากการสอบถามความพึงพอใจในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 28 ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง ประสบความสำเร็จ จากข้อค้นพบดังกล่าว ผู้วิจัยพบว่า

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุถึงมาตรฐานที่กำหนดนั้น ต้องมีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ (Strategic Plan) โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) เป็นกลไกสำคัญ และใช้การบริหารเชิงคุณภาพของเดมมิ่ง (Deming Cycle or Quality Control Circle : PDCA) เป็นกระบวนการพัฒนา เป็นการบริหารจัดการที่สอดคล้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้จัดการศึกษาไปสู่คุณภาพและมาตรฐาน ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา คือ ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และชุมชน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการและสถาบันสังคมอื่น เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ ร่วมกันพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา แหล่งเรียนรู้ เพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ พัฒนาการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับสาระสำคัญการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561) วิสัยทัศน์ “คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ” และเป้าหมาย ข้อ (1) คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเรียนรู้ของคนไทย โอกาสทางการศึกษาและเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ สภาพแวดล้อม หลักสูตรและเนื้อหา พัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพที่มีคุณค่า สามารถดึงดูดคนเก่งดีและมีใจรักมาเป็นครูคณาจารย์ได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ระบบบริหารจัดการที่มีคุณภาพ

ข้อเสนอแนะ

จากสรุปผลการศึกษา จากผลการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพ ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง : กรณีโรงเรียนศรีรัตนวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 28 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา ผู้บริหาร และครูผู้สอน ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 สถานศึกษาควรจัดทำแผนปฏิบัติการ ให้มีโครงการ/กิจกรรม มีการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ ให้มีการวัดผลประเมินผล และนำผลการประเมินมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

1.2 สถานศึกษาควรดำเนินการประเมินผลการใช้หลักสูตรโดยดำเนินการอย่างเป็นระบบ มีการแต่งตั้งกรรมการ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมเป็นกรรมการ

1.3 ควรพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยใช้วิธีการหลากหลาย ออกแบบและจัดการเรียนรู้ตามความถนัด ความสนใจ เชื่อมโยงกับวิถีชีวิต จัดแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น เน้นการปฏิบัติจริงทั้งในและนอกห้องเรียน โดยใช้สื่อและเทคโนโลยี และวัดผลประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย เน้นการประเมินจากสภาพจริง

1.4 ควรพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา โดยประชุมวางแผนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน จัดองค์กร โครงสร้างและการบริหารอย่างเป็นระบบ ครบวงจร กำหนดกรอบเส้นทางในการนิเทศ ติดตาม นำผลการประเมินมาปรับพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวิจัยเพื่อศึกษาการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษารอบสอง

2.2 ควรศึกษาวิจัยด้านการพัฒนาครูผู้สอนในการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551

2.3 ควรศึกษาวิจัยการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกรอบแนวทางการปฏิรูปการศึกษา และการเรียนรู้ 4 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่